

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τριμηνιαία έκδοση του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής
του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσηλευτριών/τών Ελλάδας
Πύργος Αθηνών - Γ' κτίριο, Αθήνα 115 27

ΤΕΥΧΟΣ 4, ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2002

Η «ΝΟΣΟΚΟΜΑ», Η «ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ» ΤΟΥ Ε.Σ.Υ. ΚΑΙ ΤΟ 1^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Πριν από λίγο καιρό έπεσε στα χέρια μου μια επιστολή του πρώην Υπουργού Υγείας (κου Αλέκου Παπαδόπουλου), η οποία παρότρυνε τον ασθενή να συμπληρώσει ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με το βαθμό ικανοποίησής του από τις παρεχόμενες υπηρεσίες του νοσοκομείου που νοσηλεύτηκε. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο ασθενής συμπληρώνει το ερωτηματολόγιο μετά την έξοδο του από το νοσοκομείο και το αποστέλλει στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (με πληρωμένο τέλος) για επεξεργασία. Τα αποτελέσματα από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων «υποτίθεται» ότι θα συμβάλλουν στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας.

Μέσα στην επιστολή αυτή ο πρώην Υπουργός Υγείας μεταξύ άλλων αναφέρει: «...Γιατί τελικά ένα νοσοκομείο δεν κρίνεται μόνο από τις υπηρεσίες υγείας που προσφέρει στον ασθενή αλλά και από μια σειρά μικρότερα πράγματα, όπως είναι η καθαριότητα των χώρων, η θέρμανση, το φαγητό, η συμπεριφορά του γιατρού ή της νοσοκόμας και πολλά άλλα...»

Αφού λοιπόν ο πρώην Υπουργός Υγείας, σε επιστολή του προς τον ασθενή, μας αποκαλεί νοσοκόμες αγνώστες ότι πλέον αποκαλούμαστε νοσηλεύτες και παραβλέποντας την ανδρική παρουσία στο επάγγελμα, από πού να περιμένουμε την αναβάθμιση του κοινωνικού μας προφίλ; Σαφώς η αναβάθμιση δεν έρχεται μόνο από την αλλαγή της ονομασίας από νοσοκόμα σε νοσηλεύτη, αλλά όμως έχει σημασία η σωστή χρήση των όρων από τον οποιονδήποτε Υπουργό Υγείας. Και είναι άξιο απορίας πως στο 29^ο

Πανελλήνιο Νοσηλευτικό Συνέδριο μας αποκαλούσε νοσηλεύτες. Η συγγραφή της επιστολής βέβαια είχε προηγηθεί από την παρουσία του στο Συνέδριο.

Κατά τα άλλα «ο χορός καλά κρατεί», η μεταρρύθμιση του ΕΣΥ δεν «άγγιξε» ακόμα τον πολίτη και εμείς παραμένουμε στη μίζερη αδιαφορία μας περιμένοντας μάλλον ένα θαύμα. Ακόμα όμως και στα παραμύθια ή τις παραβολές υπάρχουν ήρωες που αγωνίζονται και κανείς δεν κερδίζει κάτι αν δεν το θελήσει πολύ. Εκεί βέβαια στο τέλος υπερισχύει πάντα το «καλό» και εμείς όμως μπορούμε να υπερισχύσουμε αν γίνουμε καλύτεροι επαγγελματίες και άνθρωποι.

Μέσα σε όλα αυτά που γίνονται και όλα αυτά που 'ή ακολουθήσουν ο Τομέας, 6 χρονών πλέον, ένωσε ότι μεγάλωσε και ότι μπορεί αντί για την ετήσια Επιστημονική του Ημερίδα να διοργανώσει το 1^ο του Επιστημονικό Συμπόσιο με θέμα: «Επείγουσα και Εντατική Νοσηλευτική: Εξελίξεις - Προβληματισμοί - Προοπτικές», στις 6 - 7 Δεκεμβρίου 2002, στην Πάτρα.

Σας περιμένουμε λοιπόν εκεί, για να ανταλλάξουμε γνώσεις και απόψεις, να συζητήσουμε και να διασκεδάσουμε και ας ευχηθούμε το Συμπόσιο αυτό να αποτελέσει την αφετηρία όχι μόνο μιας επαναλαμβανόμενης επιστημονικής δραστηριότητας, αλλά τομών στην Επείγουσα και Εντατική Νοσηλευτική. Αυτό θα εξαρτηθεί από όλους μας. Γι' αυτό ας μην διαψεύσουμε για άλλη μια φορά τις προσδοκίες μας.

Μαρία Τσερώνη

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Σελ. 2-5:	1 ^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
Σελ. 6-8:	ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ: ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ 1^η ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Τομέας Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής, στα πλαίσια της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, διοργανώνει το **1ο** Επιστημονικό του Συμπόσιο με θέμα: «**Επείγουσα και Εντατική Νοσηλευτική: Εξελίξεις - Προβληματισμοί - Προοπτικές**», στις **6-7 Δεκεμβρίου 2002**, ημέρες Παρασκευή και Σάββατο, στην **Πάτρα**.

Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με το συνεδριακό χώρο, τη διαμονή (κρατήσεις δωματίων) καθώς και το Επιστημονικό Πρόγραμμα θα λάβετε σύντομα μέσα από φυλλάδιο που θα τυπωθεί για το λόγο αυτό.

Στις **8 Δεκεμβρίου 2002**, ημέρα Κυριακή, όσοι σύνεδροι επιθυμούν μπορούν να συμμετέχουν σε **εκδρομή**, λεπτομέρειες της οποίας θα ανακοινωθούν στο φυλλάδιο που προαναφέρθηκε.

Επειδή πρόκειται για το 1ο Επιστημονικό Συμπόσιο του Τομέα, η Επιτροπή του Τομέα ελπίζει στην υποστήριξή του από όλους εσάς, έτσι ώστε να έχει την αναμενόμενη επιτυχία και να μείνει σε όλους μας αξέχαστο. Ταυτόχρονα υπόσχεται ότι θα καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να μη δημιουργηθούν οργανωτικά προβλήματα.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στη Γραμματεία του ΕΣΔΝΕ (τηλ.: 0 10770286 1 και 0 107485307) και στην κ. Μαρία Τσερώνη (τηλ.: 0 107468800 και 0944278608)

Σας περιμένουμε λοιπόν στην Πάτρα στις 6 Δεκεμβρίου.

Το **Επιστημονικό Πρόγραμμα** του Συμποσίου θα περιλαμβάνει:

- **Έξι Στρογγυλά Τραπέζια** με θέματα: «Νέα Δεδομένα στην Επείγουσα και Εντατική Φροντίδα», «Αντιμετώπιση Φαρμακευτικών Δλητηριόσεων», «Πρότυπα Επείγουσας, Κρίσιμης και Εντατικής Νοσηλευτικής», «Νοσηλευτική Διεργασία», «Ηθική και Δεοντολογία», «Υπουργική Απόφαση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τ.Ε.Π.»
- **Ένα Κλινικό Φροντιστήριο** με θέμα: «Βασικές Αρχές Ηλεκτροκαρδιογραφήματος»
- **Ένα Work Shop** με θέμα: «Επικοινωνία στη Διοίκηση»
- **Σεμινάριο Προνοσοκομειακής Αντιμετώπισης Τραυματία (Prehospital Trauma Life Support [PHTLS])**
- **Ελεύθερες Ανακοινώσεις**

Αναλυτικότερα:

WORK SHOP ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ»

Το Work Shop με θέμα: «Επικοινωνία στη Διοίκηση» (Συμβουλευτική - Επίλυση Σύγκρουσης) θα λάβει χώρα **στις 7 Δεκεμβρίου 2002**, ημέρα Σάββατο και ώρες **08:30 - 14:00**. Εισηγήτρια θα είναι η κ. Μαρία Μαράκη, απόστρατος Νοσηλεύτρια του 25 1 ΓΝΑ, γνωστή για τα πετυχημένα Work Shop Διοίκησης που διοργανώνει.

Το Work Shop απευθύνεται κυρίως σε στελέχη Μ.Ε.Θ. και Τ.Ε.Π. (Προϊστάμενους, Υπεύθυνους) και μπορούν να παρακολουθήσουν έως και 20 άτομα.

Επειδή ο αριθμός των συμμετεχόντων στο Work Shop είναι περιορισμένος, όσοι συνάδελφοι επιθυμούν να παρακολουθήσουν θα πρέπει να **συμπληρώσουν την Αίτηση Συμμετοχής** που ακολουθεί

και να την αποστείλουν ταχυδρομικά στον ΕΣΔΝΕ (Πύργος Αθηνών Γ΄ Κτίριο, 115 27 Αθήνα) ή με Fax (0107790360) στα Γραφεία του ΕΣΔΝΕ έως τις 15 Νοεμβρίου 2002. Σε περίπτωση που οι ενδιαφερόμενοι ξεπερνούν τον αριθμό των 20 ατόμων θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας, ανάλογα με την ημερομηνία παραλαβής της Αίτησης Συμμετοχής. Επίσης θα ληφθεί υπόψη ο τόπος εργασίας γιατί στόχος είναι οι συμμετέχοντες να ανήκουν σε όσο το δυνατόν περισσότερα νοσοκομεία.

Οι αιτούντες θα λάβουν τηλεφωνική και γραπτή επιβεβαίωση της συμμετοχής τους στο Work Shop έως τις 22 Νοεμβρίου 2002.

ΤΟΜΕΑΣ
ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
1^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΑΙΤΗΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ WORK SHOP ΜΕ ΘΕΜΑ:
«ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ»

Όνομα/νυμο Νοσηλεύτη:

Θέση εργασίας:

Επωνυμία χώρου εργασίας:

Διεύθυνση οικίας:

Τηλέφωνο οικίας/ εργασίας/ κινητό:

Επιθυμώ να συμμετέχω στο Work Shop με θέμα: «Επικοινωνία στη Διοίκηση» που θα πραγματοποιηθεί στις 7 Δεκεμβρίου 2002, στην Πάτρα, στα πλαίσια του 1ου Επιστημονικού Συμποσίου του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής.

Ο Αιτών

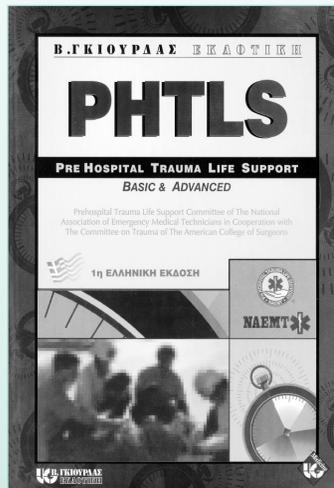
Ημερομηνία: _____

(Υπογραφή ολογράφως)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΠΡΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑ
(PREHOSPITAL TRAUMA LIFE SUPPORT (PHTLS))

Παράλληλα, με το Συμπόσιο θα πραγματοποιηθεί από το Κέντρο Εκπαίδευσης PHTLS της Νοσηλευτικής Σχολής του Τ.Ε.Ι. Πατρών, διήμερο Εκπαιδευτικό Σεμινάριο στην Προνοσοκομειακή Αντιμετώπιση Τραυματία (Prehospital Trauma Life Support (PHTLS)) στις 6 και 7 Δεκεμβρίου 2002. Το PHTLS βασίζεται στις Αρχές της National Association of the Emergency Medical Technicians και όσοι περάσουν επιτυχώς τις εξετάσεις του, εκτός από τη Βεβαίωση Συμμετοχής, λαμβάνουν και μία κάρτα (σε μορφή ταυτότητας), η οποία δηλώνει ότι είναι γνώστες του PHTLS. Η κάρτα αυτή έχει διεθνή ισχύ.

Οι ώρες παρακολούθησης του Σεμιναρίου είναι από τις 08:00 έως τις 18:00 και τις δύο ημέρες. Το Σεμινάριο αρχίζει με αξιολόγηση των γνώσεων των εκπαιδευομένων σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο (το βιβλίο του PHTLS έχει σταλεί στους εκπαιδευόμενους 40 ημέρες πριν), ακολουθούν διαλέξεις και πρακτική

εξάσκηση και στο τέλος οι εκπαιδευόμενοι αξιολογούνται πάλι με γραπτές εξετάσεις και σενάρια πρακτικής εξάσκησης. Πρόκειται για ένα πολύ ενδιαφέρον σεμινάριο το οποίο αποτελεί εφόδιο όχι μόνο για όσους εργάζονται σε χώρους επείγουσας νοσηλευτικής αλλά για όλους τους νοσηλευτές.

Το Σεμινάριο αυτό μπορούν να παρακολουθήσουν έως και 20 άτομα και το κόστος της εγγραφής ανέρχεται στα 206 €. Όσοι παρακολουθήσουν το Σεμινάριο δε χρειάζεται να κάνουν εγγραφή στο Συμπόσιο. Επίσης αν κάνουν κράτηση δωματίου μέσω του Γραφείου που θα αναλάβει τη διοργάνωση του Συμποσίου, θα πρέπει να κλείσουν δωμάτιο για τρεις διανυκτερεύσεις 5,6,7 Δεκεμβρίου 2002, γιατί το Σεμινάριο αρχίζει στις 6 Δεκεμβρίου στις 08:00. Η αναχώρηση τους από την Πάτρα, αν δεν επιθυμούν να συμμετέχουν στην εκδρομή, θα γίνει το πρωί της 8ης Δεκεμβρίου 2002, ημέρα Κυριακή.

Επειδή ο αριθμός των συμμετεχόντων στο Σεμινάριο είναι περιορισμένος, όσοι συνάδελφοι επιθυμούν να το παρακολουθήσουν θα πρέπει να **συμπληρώσουν την Αίτηση Συμμετοχής** που ακολουθεί και να την αποστείλουν ταχυδρομικά στον ΕΣΔΝΕ (Πύργος Αθηνών Γ΄ Κτίριο, 115 27 Αθήνα) ή με Fax (0107790360) στα Γραφεία του ΕΣΔΝΕ έως τις **10 Οκτωβρίου 2002**. Σε περίπτωση που οι ενδιαφερόμενοι ξεπερνούν τον αριθμό των 20 ατόμων θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας, ανάλογα με την ημερομηνία παραλαβής της Αίτησης Συμμετοχής. Επίσης θα ληφθεί υπόψη ο τόπος εργασίας γιατί στόχος είναι οι συμμετέχοντες να ανήκουν σε όσο το δυνατόν περισσότερα νοσοκομεία.

Οι αιτούντες θα λάβουν τηλεφωνική και γραπτή επιβεβαίωση της συμμετοχής τους στο Work Shop έως τις **17 Οκτωβρίου 2002** καθώς και οδηγίες για τον τρόπο εγγραφής τους και τη γενικότερη διαδικασία παρακολούθησης του Σεμιναρίου.

ΤΟΜΕΑΣ
ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
1^ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΑΙΤΗΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ
ΠΡΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑ (PHTLS)

Όνομ/νυμο Νοσηλεύτη:

Θέση εργασίας:

Επωνυμία χώρου εργασίας:

Διεύθυνση οικίας:

Τηλέφωνο οικίας/ εργασίας/ κινητό:

Επιθυμώ να συμμετέχω στο Σεμινάριο Προνοσοκομειακής Αντιμετώπισης Τραυματία που θα πραγματοποιηθεί στις 6 & 7 Δεκεμβρίου 2002, στην Πάτρα, στα πλαίσια του 1^{ου} Επιστημονικού Συμποσίου του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής.

Ο Αιτών

Ημερομηνία: _____

(Υπογραφή ολογράφως)

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Όσοι συνάδελφοι επιθυμούν να συμμετέχουν στο Συμπόσιο με ανακοίνωση εργασίας, παρακαλούνται να στείλουν την εργασία τους **έως τις 31 Οκτωβρίου 2002**, στα γραφεία του ΕΣΔΝΕ, με υποσημείωση: «Προς Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής»

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

❶ Η εργασία που θα υποβληθεί προς έγκριση για εισήγηση (ανασκόπηση ή ερευνητική) θα πρέπει να έχει επιστημονική τεκμηρίωση μέσα από σύγχρονη βιβλιογραφία.

❷ Οδηγίες για τη σύνταξη της εργασίας

➤ Ο τίτλος της εργασίας γράφεται με κεφαλαία γράμματα

➤ Σε άλλη σειρά γράφονται με πεζά τα ονόματα των συγγραφέων και ακριβώς από κάτω ο τίτλος τους

➤ Το μικρό όνομα προηγείται του επωνύμου

➤ Το ονοματεπώνυμο του συγγραφέα που θα παρουσιάσει την εργασία υπογραμμίζεται

❸ Οδηγίες για τις βιβλιογραφικές παραπομπές

Οι βιβλιογραφικές παραπομπές στο κείμενο προσδιορίζονται με αραβικούς αριθμούς. Τελείες ή κόμματα σημειώνονται μετά τη βιβλιογραφική παραπομπή. Η αριθμηση των βιβλιογραφικών παραπομπών γίνεται κατά αύξοντα αριθμό με τη σειρά που εμφανίζονται στο κείμενο.

Όλες οι βιβλιογραφικές παραπομπές που αναφέρονται στο κείμενο καταχωρούνται σε ιδιαίτερη σελίδα μετά το κείμενο. Στην καταχώρηση αυτή πριν από κάθε βιβλιογραφική παραπομπή προηγείται ο αντίστοιχος αριθμός που σημειώθηκε στο κείμενο και στον οποίο αντιστοιχεί η βιβλιογραφία.

Για τη σύνταξη της βιβλιογραφικής παραπομπής πρώτα γράφονται τα ονόματα των συγγραφέων (μετά το επώνυμο και το όνομα του πρώτου συγγραφέα, ακολουθεί κόμμα και το επώνυμο και το όνομα του επόμενου συγγραφέα, αν υπάρχει κ.ο.κ.), ακολουθεί ο τίτλος του άρθρου, το όνομα του περιοδικού που το άρθρο έχει δημοσιευτεί, το έτος έκδοσης και ο τόμος του περιοδικού, άνω και κάτω τελεία και οι σελίδες που έχει αριθμηθεί το άρθρο στο περιοδικό (πρώτη σελίδα, παύλα, τελευταία σελίδα). Παράδειγμα: Schreiber GB, Busch MP, Kleinman SH, Korelitz JJ. The risk of transfusion - transmitted viral infections. N Engl J Med. 1996;334: 1721- 1725.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη σύνταξη της βιβλιογραφίας μπορείτε να συμβουλευτείτε το περιοδικό ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ του ΕΣΔΝΕ.

❹ Η εργασία θα πρέπει να είναι δακτυλογραφημένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή με επεξεργαστή κειμένου Word for Windows 6.0/95 ή Word 97 ή 2000, σε διάστιχο: 1,5 γραμμή και σε γραμματοσειρά: Times New Roman, μέγεθος 12.

❺ Η εργασία δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 15 σελίδες, τυπωμένη σε χαρτί μεγέθους A4 και η διάρκεια της παρουσίασης να μην υπερβαίνει τα 10'.

❻ Η εργασία θα πρέπει να αποσταλεί σε τρία αντίτυπα και σε δισκέτα στα γραφεία του ΕΣΔΝΕ έως και τις **31 Οκτωβρίου 2002**. Στην ετικέτα της δισκέτας πρέπει να αναγράφεται ο τίτλος της εργασίας.

❼ Η απάντηση για την αποδοχή της εργασίας θα αποσταλεί έως τις **10 Νοεμβρίου 2002**.

❽ Εισηγητές μπορούν να είναι μέλη του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής του ΕΣΔΝΕ που είναι οικονομικά ενήμερα για το έτος 2002. Σε ομαδική εργασία οι συνεργάτες μπορεί να μην είναι μέλη του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής του ΕΣΔΝΕ.

❾ Για διευκρινήσεις σχετικές με την εισήγησή σας μπορείτε να απευθύνεστε στα μέλη της Επιτροπής του Τομέα Επείγουσας και Εντατικής Νοσηλευτικής.

Μαρία Τσερώνη, τηλ.: 010.74.68.800, 010.77.58.773, 0944.278.608

Μαρία Καλαφάτη, τηλ.: 010.62.80.031, 010.23.16.926, 0932.638.407

Ελένη Βότση, τηλ.: 010.63.95.880, 0974.062.992

Αντώνης Δασκαλάκης, τηλ.: 010.99.64.731, 010.64.14.750

Ζωή Ντάσιου τηλ.: 010.34.13.118, 0946.060.204

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ: ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ιστορική Εξέλιξη

Μελετώντας προσεκτικά την εξέλιξη της επείγουσας φροντίδας (emergency care) είναι εύκολο να διαπιστώσουμε, ότι τα τελευταία χρόνια η φροντίδα που παρέχεται σε ασθενείς με επείγουσες ανάγκες αναπτύχθηκε με ταχύ ρυθμό. Σε αυτό κυρίως συνετέλεσαν η μετεξέλιξη των θαλάμων ατυχημάτων,^{1,2} της δεκαετίας του '50, στην Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, σε οργανωμένα αυτοδύναμα Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) και η εκπαίδευση των επαγγελματιών επείγουσας φροντίδας³.

Το 1970 οργανώθηκε το πρώτο εκπαιδευτικό πρόγραμμα Ιατρών Επείγουσας Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο του Cincinatti και το 1979 θεσμοθετήθηκε η Επείγουσα Ιατρική ειδικότητα στις ΗΠΑ⁴.

Παράλληλα το 1970 η Annita Dorf και η Judith Kelleher νοσηλεύτριες ΤΕΠ ίδρυσαν την Ένωση Νοσηλευτών Τμημάτων Επειγόντων Περιστατικών (Emergency Department Nurses Association), υπεύθυνη για εκπαιδευτικά και νομικά θέματα⁵. Το 1985 η Ένωση μετονομάστηκε σε Ένωση Νοσηλευτών Επείγουσας Φροντίδας (Emergency Nurses Association) ENA εκφράζοντας την ειδικότητα του ρόλου παρά τον τόπο άσκησης της Επείγουσας Νοσηλευτικής. Σήμερα η Ένωση αριθμεί 23.000 μέλη που προέρχονται από 20 διαφορετικές χώρες. Το 1980 η Επείγουσα Νοσηλευτική Ειδικότητα καθιερώθηκε στις ΗΠΑ⁶.

Περιγραφή της Επείγουσας Νοσηλευτικής

Το πλαίσιο της Επείγουσας Νοσηλευτικής Άσκησης το οποίο χρησιμοποιείται από την Ένωση Νοσηλευτών Επείγουσας Φροντίδας περιλαμβάνει: **τον πυρήνα, τις διαστάσεις, τα όρια και τις αλληλεπιδράσεις**⁷.

Ο πυρήνας της Επείγουσας Νοσηλευτικής⁶ προσδιορίζει την ουσία της επείγουσας άσκησης και σχετίζεται με τη φροντίδα των ατόμων όλων των ηλικιών που εμφανίζουν σωματικά ή ψυχολογικά προβλήματα υγείας, τα οποία δεν είναι διαγνωσμένα ή απαιτούν περαιτέρω διε-

ρεύνηση. Αυτά μπορεί να απαιτούν ελάχιστη φροντίδα ή μέτρα υποστήριξης της ζωής, εκπαίδευση των ασθενών και σημαντικών για αυτούς ατόμων, κατάλληλη παραπομπή σε άλλες υπηρεσίες υγείας και γνώση των νομικών συνεπειών.

Οι διαστάσεις της Επείγουσας Νοσηλευτικής αναφέρονται στις υποχρεώσεις, τις λειτουργίες, τους ρόλους και τις δεξιότητες που σχετίζονται με ένα συγκεκριμένο τομέα γνώσεων και περιλαμβάνουν^{7,8}:

- Εκτίμηση, διάγνωση και θεραπεία επείγουσών, άμεσων ή όχι αναγκών, ανθρώπων όλων των ηλικιών, συχνά με περιορισμένα δεδομένα για τον ασθενή
- Διαλογή και καθορισμό προτεραιοτήτων
- Σταθεροποίηση και επαναφορά στη ζωή
- Ετοιμότητα μαζικών καταστροφών
- Παρέμβαση σε κρίση
- Παροχή φροντίδας σε μη ελεγχόμενες ή μη προβλέψιμες καταστάσεις

Οι νοσηλευτικοί ρόλοι περιλαμβάνουν τη φροντίδα των ασθενών, την έρευνα, τη διοίκηση/διαχείριση, την εκπαίδευση και τη συμβουλευτική.

Τα όρια (Boundaries) της Επείγουσας Νοσηλευτικής διακρίνονται σε εσωτερικά και εξωτερικά με επαρκή ευελιξία και προσαρμοστικότητα στις αλλαγές έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις κοινωνικές ανάγκες και απαιτήσεις⁷. Τα εξωτερικά όρια περιλαμβάνουν τη νομοθεσία/κανονισμούς, τις κοινωνικές απαιτήσεις για επείγουσα φροντίδα, το οικονομικό κλίμα και τις τάσεις στην παροχή φροντίδας υγείας. Τα εσωτερικά όρια περιλαμβάνουν τις οδηγίες των Επαγγελματικών Νοσηλευτικών Συνδέσμων, τις Πολιτικές και τις Διαδικασίες του ιδρύματος ή του συγκεκριμένου τμήματος.

Οι Αλληλεπιδράσεις (Intersections) περιγράφουν τη σύνδεση της Επείγουσας Νοσηλευτικής με άλλες επαγγελματικές ομάδες με σκοπό τη βελτίωση της φροντίδας υγείας.

Η Επείγουσα Νοσηλευτική παρέχεται σε Πρωτοβάθμιο, Δευτεροβάθμιο και Τριτοβάθμιο περιβάλλον φροντίδας υγείας 6. (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Τομείς Άσκησης της Επείγουσας Νοσηλευτικής

Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών	Hospital Emergency Departments
Προνοσοκομειακή Φροντίδα	Prehospital Area
Ένοπλες Δυνάμεις	Military Area
Κέντρα Έκτακτης Φροντίδας	Urgent Care Centers
Σχολεία και Πανεπιστήμια	Schools and Universities
Επιχειρήσεις & Βιομηχανία	Business & Industry
Σωφρονιστικά Ιδρύματα	Correctional Institutions

Πηγή: Macphail E. Overview of Emergency Nursing. In: Newberry L (ed). Sheehy's Emergency Nursing: Principles and Practice. Mosby, St Louis, 1998:3-7

Η στελέχωση των Δομών Επείγουσας Φροντίδας⁹ εκτός από τους Νοσηλευτές περιλαμβάνει, Βοηθούς Νοσηλευτών, Τεχνολόγους Ιατρικών Επειγουσών Περιπτώσεων (Emergency Medical Technicians -EMTs), Paramedics και Βοηθητικό υγειονομικό προσωπικό χωρίς άδεια άσκησης επαγγέλματος. Σήμερα σε ορισμένα ΤΕΠ εργάζονται οι νοσηλευτές προηγμένης άσκησης (nurse practitioners) και οι εξειδικευμένοι κλινικοί νοσηλευτές (emergency clinical nurse specialists).

Εκπαίδευση των Νοσηλευτών Επείγουσας Φροντίδας

Με την ταχεία εξέλιξη της ιατρικής και της τεχνολογίας, η επείγουσα νοσηλευτική έγινε περισσότερο εξειδικευμένη. Οι αναγνωρισμένες υποειδικότητες⁹ της Επείγουσας Νοσηλευτικής (Subspecialities of Emergency Nursing) σύμφωνα με την ENA παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2. Υπο-ειδικότητες της Επείγουσας Νοσηλευτικής

Προνοσοκομειακή Νοσηλευτική	Prehospital Nursing
Αεροπορική Νοσηλευτική	Flight Nursing
Νοσηλευτική Κινητών Μονάδων Εντατικής Φροντίδας	Mobile Intensive Care Nursing
Νοσηλευτική Τραύματος	Trauma Nursing

Πηγή: Macphail E. Overview of Emergency Nursing. In: Newberry L (ed). Sheehy's Emergency Nursing: Principles and Practice. Mosby, St Louis, 1998:3-7

Από την ανάλυση του περιγράμματος της Επείγουσας Νοσηλευτικής Άσκησης προκύπτουν οι εκπαιδευτικές ανάγκες των νοσηλευτών επείγουσας φροντίδας.

Τα ιδανικά προγράμματα της Επείγουσας Νοσηλευτικής, θα πρέπει να ενσωματώνουν τόσο θεωρητικά όσο και πρακτικά στοιχεία, που να άπτονται ολοκλήρου του φάσματος της νοσηλευτικής πρακτικής, δεδομένου ότι οι νοσηλευτές επείγουσας φροντίδας είναι δυναμικά εκτεθειμένοι σε οποιοδήποτε ιατρικό πρόβλημα¹⁰. Άλλες δεξιότητες που αναγνωρίζονται από τη βιβλιογραφία ως απαραίτητες είναι η εξοικείωση με τους νόμους του κράτους που ρυθμίζουν τα δικαιώματα ανθρώπων ή ειδικών πληθυσμιακών ομάδων. Επίσης τονίζεται η δυνατότητα εργασίας στα πλαίσια της ομάδας και η συνεργασία διότι η επείγουσα φροντίδα είναι κυρίως ομαδική διεργασία¹⁰.

Η Επείγουσα Νοσηλευτική σήμερα είναι αναγνωρισμένη μεταπτυχιακή ειδικότητα 6. Στις ΗΠΑ, στον Καναδά και στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε χώρες με παρόμοια εκπαιδευτικά συστήματα, η ειδικότητα της Επείγουσας Νοσηλευτικής παρέχεται σε επίπεδο Master.

Ειδικό χαρακτηριστικό της επείγουσας νοσηλευτικής θεωρείται η παρακολούθηση συγκεκριμένων και αναγνωρισμένων εκπαιδευτικών σεμιναρίων⁶ που αποδεικνύεται με το αντίστοιχο πιστοποιητικό ή βεβαίωση (Certification). Πίνακας 3.

Πίνακας 3. Κλινικά Εκπαιδευτικά Σεμινάρια

BLS	Basic Life Support (Βασική Καρδιοπνευμονική Αναζωογόνηση)
ACLS	Advanced Cardiac Life Support (Εξειδικευμένη Καρδιοπνευμονική Αναζωογόνηση)
PALS	Pediatric Advanced Life Support (Εξειδικευμένη Καρδιοπνευμονική Αναζωογόνηση σε Παιδιά)
TNCC	Trauma Nursing Core Course (Νοσηλευτική Τραύματος)
BTLS	Basic Trauma Life Support (Βασική Υποστήριξη Τραυματία)
ATLS	Advanced Trauma Life Support (Εξειδικευμένη Υποστήριξη Τραυματία)
PHTLS	Pre- Hospital Trauma Life Support (Προνοσοκομειακή Υποστήριξη Τραυματία)
ENPC	Emergency Nursing Pediatric Course (Επείγουσα Παιδιατρική Νοσηλευτική)

Η Ένωση Νοσηλευτών Επείγουσας Φροντίδας ορίζει συγκεκριμένα τυπικά προσόντα για τους νοσηλευτές σε σχέση με το χώρο που εργάζονται.

Σύμφωνα με την ΕΝΑ⁶ για κάθε νοσηλευτή επείγουσας φροντίδας θεωρείται αναγκαία η επιτυχής παρακολούθηση των κλινικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων BLS, ACLS και PALS.

Οι Νοσηλευτές που εργάζονται σε ΤΕΠ τα οποία έχουν χαρακτηριστεί Κέντρα Τραύματος πρέπει να έχουν παρακολουθήσει τα προγράμματα BTLS, ATLS, TNCC και PALS.

Ελένη Βότση - Χριστίνα Σταρούλη

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1] Dykstra EH. *International models for the practice of emergency care*. Am J Emerg Med 1997; 15:208-209.
- 2] Arlund JL. *International Emergency Medicine and the recent development of Emergency Medicine Worldwide*. Ann Emerg Med 1999; 33(6): 97-103.
- 3] McHugh DF. *Accident and Emergency Medicine in the United Kingdom*. Ann Emerg Med 1999; 33(6): 702-709.
- 4] Marx JA. *The History and Future of Emergency Medicine*. N C Med J. 1997; Vol.58(4):288-291.
- 5] Mckay JL. *A global perspective on emergency nursing and the new millennium*. J Emerg Nurs 1999; 25:489-91.
- 6] Macphail E. *Overview of Emergency Nursing*. In: Newberry L (ed). *Sheehy's Emergency Nursing: Principles and Practice*. Mosby, St Louis, 1998: 3-7.
- 7] Emergency Nurses Association. *Emergency Nursing Scope of Practice*. J Emerg Nurs 1998; 15(4): 361-364.
- 8] Handysides G. *Triage in Emergency Practice*. Mosby, St.Louis, 1996
- 9] Covington C et al. *Implementation of a nurse practitioner-staffed Fast Track*. J Emerg Nurs 1992; 18: 124-131.
- 10] Walsh M, Kent A. *Accident & Emergency Nursing*. Butterworth - Heinemann. Oxford, 2001.

**ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΝΤΥΠΟ ΕΚΔΟΘΗΚΕ
ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ ΤΗΣ**

H.M.S. MEDICAL

Μυριοσύτου 47, Αιγάλεω 122 42
Τηλ.: 010.59.86.118 Fax: 010.59.00.414

**ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ
ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΩΝ/ΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**ΠΥΡΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ Γ' ΚΤΙΡΙΟ
ΑΘΗΝΑ 115 27 - ΤΗΛ: 010 7702861 - FAX: 010 7790360**

**ΕΚΔΟΤΗΣ:
ΜΑΡΙΑ ΤΣΕΡΩΝΗ
www.esdne.gr, e-mail: esdne@esdne.gr**

**ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΑΦΑΤΗ, ΕΛΕΝΗ ΒΟΤΣΗ,
ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ, ΖΩΗ ΝΤΑΣΙΟΥ**

**ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ**

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΒΕΕ
ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 80, ΤΗΛ.: 010 36.24.728, 010 36.01.605
info@papanikolaou.gr, www.papanikolaou.gr**